

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 514/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného DLMU Malý s. r. o., Cukrová 14, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave (pôvodne Krajského súdu v Bratislave) v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/192/2018 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Správneho súdu v Bratislave (pôvodne Krajského súdu v Bratislave) v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/192/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Správny súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/192/2018 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **je** mu Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Správny súd v Bratislave **je povinný** sťažovateľovi nahradiť trovy konania v sume **582,14 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu, pôvodne krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/192/2018. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd prikázal správne mu súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a zároveň mu priznal finančné zadostučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 514/2024-17 z 2. októbra 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti uviedol, že 12. novembra 2018 podal na krajskom súde správnu žalobu proti žalovanému Okresnému úradu Bratislava, Tomášikova 46, Bratislava (ďalej len „žalovaný“), ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. OU-BA-OVBP2-2018/53905/ZAD z 21. septembra 2018, a návrh na priznanie odkladného účinku správnej žaloby.

3. Dňa 28. januára 2019 bolo splnomocnenému právne mu zástupcovi sťažovateľa doručené vyjadrenie žalovaného.

4. Dňa 4. marca 2019 bolo splnomocnenému právne mu zástupcovi sťažovateľa doručené uznesenie krajského súdu č. k. 6S/192/2018-75 z 18. februára 2019, ktorým krajský súd návrh sťažovateľa na priznanie odkladného účinku žaloby zamietol.

5. Dňa 18. marca 2019 bolo splnomocnenému právne mu zástupcovi sťažovateľa doručené uznesenie krajského súdu č. k. 6S/192/2018-81 z 8. marca 2019, ktorým krajský súd pribral do konania účastníka: URBICOM, a.s., Dr. V. Clementisa 10, Bratislava, IČO 35 713 402 (ďalej aj „účastník“).

6. Dňa 17. októbra 2022 bolo splnomocnenému právne mu zástupcovi sťažovateľa doručené vyjadrenie účastníka k žalobe z 1. apríla 2019, ktoré bolo súdu doručené 4. apríla 2019. To znamená, že predmetné vyjadrenie bolo právne mu zástupcovi sťažovateľa doručené až s odstupom 3,5 roka, počas ktorého bol krajský súd absolútne nečinný.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podstatou argumentácie sťažovateľa je tvrdenie o tom, že v napadnutom konaní zo strany správneho súdu (pôvodne krajského súdu) dochádza k zbytočným prietáhom.

8. Vzhľadom na nečinnosť krajského súdu sťažovateľ 9. novembra 2022 podal na krajskom súde podanie – urgenciu z 9. novembra 2022, ktorou žiadal súd o bezodkladné konanie vo veci

a následné rozhodnutie o žalobe. Na predmetné podanie zo strany súdu sťažovateľ dostal odpoveď až 12. júla 2023, t. j. s odstupom ôsmich mesiacov.

9. Dňa 10. októbra 2023 sťažovateľ podal na správnom súde podanie – opätovnú urgenciu, ktorou súd opätovne žiadal o bezodkladné konanie vo veci a následné rozhodnutie o žalobe. Na predmetné podanie sťažovateľ zo strany súdu dostal odpoveď 15. novembra 2023.

10. Od podania žaloby do podania ústavnej sťažnosti uplynulo už viac ako 5,5 roka a dosiaľ v už uvedenej veci nebolo súdom právoplatne rozhodnuté. To znamená, že v priebehu konania viackrát došlo a naďalej dochádza k nedovoleným a neodôvodneným priet'ahom v súdnom konaní.

11. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že nejde o mimoriadne právne náročnú vec a strany boli v konaní dostatočne aktívne. Zároveň zastáva názor, že k už uvedenému natiahnutiu dĺžky trvania celého konania došlo najmä nesústredeným a neefektívnym postupom súdu.

12. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, sťažovateľ zastáva názor, že dĺžka napadnutého konania nemôže byť následkom toho, že by v danom prípade išlo o zložitú vec. Poukazuje na to, že súd sa predmetnou vecou absolútne nezaoberal, čo dokazuje aj skutočnosť, že sťažovateľovi bolo doručené vyjadrenie účastníka až po 3,5 roku, odkedy toto vyjadrenie prijal súd. To znamená, že súd nielenže nevykonával rozhodovaciu činnosť, ale ani základné administratívne úkony.

13. Čo sa týka správania účastníkov konania, v danom prípade nenastali zo strany účastníkov také okolnosti, ktoré by mali za následok vznik akýchkoľvek priet'ahov v konaní.

14. Ku kritériu postupu súdu sťažovateľ uvádza, že súd bol v danom prípade nečinný, vykonal len formálne administratívne úkony (aj to so značným oneskorením), avšak samotnou vecou a jej predmetnom sa vôbec nezaoberal a vo veci nerozhodol. Sťažovateľ zastáva názor, že k priet'ahom v konaní došlo výlučne z dôvodu postupu súdu.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

15. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagovala predsedníčka správneho súdu, ktorá v podaní sp. zn. 1SprV/324/2024 z 22. októbra 2024 uviedla, že od 1. júna 2023 prešiel výkon súdnictva z krajských súdov na správne súdy vo všetkých veciach, v ktorých bola k 1. júnu 2023 daná právomoc správnych súdov.

16. Predsedníčka správneho súdu vo vyjadrení poukázala na spisový prehľad, ktorý urobila sudkyňa spravodajkyňa.

17. Predsedníčka správneho súdu ďalej vo vyjadrení uviedla, že časová náročnosť rozhodovania je aspektom, pri ktorom si dovoľuje požiadať ústavný súd o jeho zohľadnenie. Zároveň poukázala na skutočnosť, že momentálne má správny súd z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 33 miest sudcov, z ktorých 30 je aktívnych.

18. K 1. júnu 2023 správny súd prevzal 5766 nerozhodnutých vecí zo správnych kolégií Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre, čo výrazne prispieva k celkovej dĺžke konania na správnom súde.

19. Predsedníčka správneho súdu navrhla, aby ústavný súd pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti zohľadnil už uvedenú argumentáciu týkajúcu sa nedostatočnej personálnej stránky správneho súdu a veľkého množstva prevzatých vecí, o ktorých je potrebné po zriadení správneho súdu rozhodnúť.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podania správneho súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu správneho súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

21. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom správneho súdu (pôvodne krajského súdu) v napadnutom súdnom konaní.

22. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

23. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

24. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

25. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmetné súdne konanie o preskúmanie zákonnosti a zrušenie rozhodnutia o umiestnení stavby predstavuje bežnú súčasť rozhodovacej agendy správneho súdnictva.

26. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa. Ústavný súd z vyžiadaného spisu nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré by prispelo k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

27. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup správneho súdu (pôvodne krajského súdu) v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

28. Aj keď ústavný súd vnútorne do istej miery chápe rozhorčenosť nad pracovnými podmienkami konajúceho súdu, vyjadrenie správneho súdu, v ktorom poukázal na nedostatočné podmienky na prácu sudcov vo vzťahu k zbytočným priet'ahom, nemohol akceptovať, pretože v súlade s ustálenou judikatúrou (napr. I. ÚS 3/2020) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v konaní.

29. Ústavný súd z vyžiadaného spisu zistil, že napadnuté súdne konanie sa začalo 13. novembra 2018 podaním žaloby na krajskom súde.

30. Ďalšie konanie a jeho bezpriet'ahovosť zrejme ovplyvnili tiež zmeny súvisiace s novým usporiadaním všeobecných súdov, tzv. nová súdna mapa na základe zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení neskorších predpisov a zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 151/2022 Z. z.“) s účinnosťou od 1. júna 2023 a s tým súvisiace organizačné zmeny (sťahovanie, zmena súdnych úradníkov a pod.). Pred týmito zmenami však bezpochyby bol časový priestor (najmä na pôvodnom súde) na ukončenie konania bez priet'ahov. Uvedené skutočnosti však ústavný súd zohľadnil pri výške finančného zadosťučinenia. V zmysle § 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z. prešiel výkon súdnictva z krajských súdov na správne súdy vo všetkých veciach, v ktorých bola k 1. júnu 2023 daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave. Z uvedeného dôvodu je spis Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6S/192/2018 vedený na Správnom súde v Bratislave pod sp. zn. BA-6S/192/2018.

31. V čase podania ústavnej sťažnosti namietané súdne konanie nebolo právoplatne skončené. Správny súd rozhodol vo veci až po podaní ústavnej sťažnosti. Dňa 14. novembra 2024 bol správnym súdom vyhlásený rozsudok č. k. BA-6S/192/2018-199, ktorým bolo žalobou napadnuté rozhodnutie zrušené. Súdne konanie prebieha 6 rokov a vzhľadom na to ústavný súd konštatuje, že napadnuté súdne konanie trvalo neprimerane dlho.

32. Ústavný súd poukazuje na to, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v období od 4. apríla 2019, keď sa ďalší účastník v 1. rade (URBICOM, a.s.) vyjadril k žalobe, do 5. októbra 2022, keď správny súd zaslal sťažovateľovi vyjadrenie ďalšieho účastníka konania v 1. rade k žalobe s možnosťou vyjadriť sa k nemu, v trvaní 3 rokov a 6 mesiacov.

33. Ústavný súd konštatuje, že uvedená nečinnosť správneho súdu predstavuje nečinnosť v takom rozsahu, ktorá je nezlučiteľná s imperatívom uvedeným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

34. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

35. Hoci správny súd o žalobe sťažovateľa medzičasom meritórne rozhodol, z jeho vyjadrenia nevyplýva, že by rozsudok doručil účastníkom konania a že by bolo napadnuté konanie právoplatne skončené. Na tomto základe ústavný súd správneho súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

36. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

37. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

38. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

39. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si v petite ústavnej sťažnosti uplatnil finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur, ktoré odôvodnil dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty.

40. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

41. Vzhľadom na konštatovanú celkovú neprimeranú dĺžku konania správneho súdu (najmä jeho predchodcu) do vydania rozhodnutia v merite veci 14. novembra 2024, ako aj uložený príkaz konať bez zbytočných prietáhov, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majú na pamäti i to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde považuje za adekvátne priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 500 eur a vo zvyšnej časti jeho návrhu nevyhovet (body 3 a 5 výroku nálezu). Pri rozhodnutí o výške finančného zadosťučinenia prihliadal nielen na celkovú dĺžku konania a na to, že sťažovateľ k predĺženiu konania žiadnym spôsobom neprispel, ale i na význam konania pre sťažovateľa. Konanie sa netýkalo jeho majetkového práva, trestného obvinenia alebo správneho postihu, čo z hľadiska stavu právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ nachádzal, odôvodňuje zdržanlivejší prístup k priznaniu finančného zadosťučinenia. V súvislosti s obranou správneho súdu zohľadnil aj jeho enormnú zaťaženosť a personálnu

poddimenzovanosť po jeho vzniku hraničiacu so schopnosťou zabezpečiť v relevantnom čase riadny chod správneho súdu [IV. ÚS 471/2012 (ZNaU č. 29/2013)].

VI. Trov konania

42. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti uplatnil nárok na náhradu trov konania vo výške 485,12 eur plus 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) a táto suma neprekračuje sumu, na ktorú mu vznikol nárok podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v ním uplatnenej výške 485,12 eur plus 20 % DPH za rok 2024, teda v celkovej výške 582,14 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

43. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu